

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΒΙΩΜΑΤΑ, ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ, ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A1. (Μονάδες 15)

Το κεντρικό θέμα του κειμένου είναι το χάσμα των γενεών. Η θέση του συγγραφέα είναι ότι είναι φυσιολογικό το φαινόμενο να έχουν διαφορετική θεώρηση της ζωής οι νέοι και οι ηλικιωμένοι λόγω των διαφορετικών τους αναγκών. Το γεγονός αυτό οδηγεί συχνά σε αντιπαράθεσεις μεταξύ τους και στην επίκριση των νέων από τους μεγαλύτερους.

A2. (Μονάδες 10)

Είναι κοινός τόπος : Είναι συνηθισμένο/ σύνηθες/ κοινότοπο, συνηθίζεται

επιχειρούν συγκρίσεις : προσπαθούν/ αποπειρώνται/ κάνουν προσπάθεια να συγκρίνουν, συγκρίνουν, προβαίνουν σε συγκρίσεις

τα περασμένα : το παρελθόν, όσα έχουν περάσει/ όσα αποτελούν παρελθόν

ωραιοποιώντας : εξωραϊζοντας, παρουσιάζοντας ως ωραίο

συνδέεται : σχετίζεται, έχει σχέση, είναι σχετικό

A3. (Μονάδες 25)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Ως προς το επικοινωνιακό πλαίσιο (ομιλία) λαμβάνουμε υπόψη:

δομή: απαιτείται ανάλογη προσφώνηση και αποφώνηση.

ύφος: σοβαρό, επίσημο.

γλώσσα: αναφορική λειτουργία.

Ενδεικτικοί άξονες ανάλυσης:

Ερμηνεία συμπεριφοράς ηλικιωμένων προς τους νέους:

- βιολογικές διαφορές.

- ανάγκη για δικαίωση της ζωής τους: ρομαντική εξιδανίκευση της νεότητάς τους
- προοπτική της φθοράς.
- στο πλαίσιο της νοσταλγίας αναπόφευκτη η σύγκριση της δικής τους νεότητας με τον τρόπο που βιώνουν τη νεότητά τους οι σύγχρονοι νέοι.

Προσδοκίες των σύγχρονων νέων από τους μεγαλύτερους:

- σεβασμός, κατανόηση, ανεκτικότητα των διαφορετικών οπτικών στη ζωή.
- υποστήριξη, συμπαράσταση στις δύσκολες φάσεις της ζωής των νέων.
- επίλυση διαφορών μέσω γόνιμου διαλόγου.
- δημιουργία προοπτικών για καλύτερη ζωή των νέων, απαλλαγμένη από τον φόβο του πολέμου και της οικολογικής καταστροφής, τις κοινωνικές αγκυλώσεις και τα στερεότυπα που οδηγούν σε διάφορες μορφές ανελευθερίας.
- εχέγγυα για ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση και στην εργασία.
- ενίσχυση της αξιοκρατίας και της δικαιοσύνης μέσω της ισχυροποίησης των δημοκρατικών θεσμών από τους μεγαλύτερους, οι οποίοι κατέχουν θέσεις εξουσίας και διαμορφώνουν τα πολιτικά και κοινωνικά ήθη.

B1. (Μονάδες 15)

Τα πρόσωπα είναι οι τέσσερις νεότερες κόρες της Μπερνάντα Άλμπα: η 30χρονη Μαγδαλένα, η 27χρονη Αμέλια, η 24χρονη Μαρτίριο και η 20χρονη Αδέλα. Οι κοπέλες είναι αδελφές από τον ίδιο πατέρα, ο οποίος πέθανε πρόσφατα. Φαίνεται ότι τα κορίτσια αγαπούσαν τον πατέρα τους και είχαν καλή σχέση μαζί του (Συλλογιέμαι πως ο πατέρας μας διάλεξε τη χειρότερη εποχή της ζωής μου για να πεθάνει!). Συζητάνε τη φήμη ότι ο νεαρός και όμορφος Πέπε Ρομάνο θα παντρευτεί τη μεγαλύτερη ετεροθαλή αδελφή τους Ανγκούστιας, που είναι και πλούσια κληρονόμος. Οι αδελφές σχολιάζουν αρνητικά την προοπτική αυτή, γιατί θεωρούν ότι ο νεαρός θα παντρευτεί την Ανγκούστιας για την προίκα της. Φαίνεται μάλιστα ότι τη ζηλεύουν γι' αυτή την προοπτική και τη χαρακτηρίζουν άδικη και αταίριαστη επιλογή, γιατί είναι μεγαλύτερη ηλικιακά από τον επίδοξο γαμπρό, η πιο άσχημη από όλες τους και μάλλον αλαζονική (όχι την ασκημότερη του σπιτιού που μιλάει με τη μύτη). Η νεότερη αδελφή μάλιστα, η Αδέλα, συγκλονίζεται από το νέο αυτό και δηλώνει την επιθυμία της να ξεφύγει από την άχαρη και περιορισμένη ζωή που τους επιβάλλει το πένθος για τον πατέρα τους και η αυταρχική μητέρα τους.

B2. (Μονάδες 10)

Ενδεικτικά παρατίθενται ορισμένα διαφορετικά εκφραστικά μέσα. Προφανώς, υπάρχουν και άλλα που ενδέχεται να εντοπιστούν. Οι μαθητές/τριες καλούνται να επιλέξουν δύο από αυτά:

- «Η τύχη γελάει καμιά φορά σ' αυτούς που την περιμένουν λιγότερο»: προσωποποίηση. Πρόκειται για μία παροιμιώδη φράση, που προσωποποιεί την τύχη και της προσδίδει ανθρώπινα χαρακτηριστικά (ανιμισμός), για να αποδώσει γλαφυρά την πιθανότητα της ευτυχούς έκβασης στη ζωή ενός ανθρώπου.
- «αν τότε που ήταν είκοσι χρονών έμοιαζε με ομορφοντυμένο σκουπόξυλο»: παρομοίωση. Αποδίδει με ειρωνικό τρόπο την εξωτερική εμφάνιση της Ανγκούστιας.
- «Ποτέ μου δεν μπόρεσα να χωνέψω την υποκρισία σου!»: μεταφορά. Αποδίδει παραστατικά την οργισμένη αντίδραση της Μαγδαλένας για το υποκριτικό σχόλιο της Μαρτίριο.
- «Θέλω να φύγω, να φύγω από δω! Να φύγω!»: επανάληψη. Αποδίδει emphaticά την ένταση της Αδέλα να (ξε)φύγει από τους περιορισμούς και τονίζει τη βαθιά επιθυμία της να ζήσει ελεύθερη.

B3. (Μονάδες 25)

1. Θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης

Η Αδέλα φοράει το καινούργιο πράσινο φόρεμά της και πηγαίνει μια βόλτα στην αυλή του σπιτιού τους, ως αντίδραση στη δυστυχία που συμβολίζει το μαύρο χρώμα του πένθους, το οποίο είναι υποχρεωμένη να υιοθετήσει, λόγω του θανάτου του πατέρα της. Με το φόρεμά της αυτό νιώθει όμορφη και δυνατή, γιατί ονειρευόταν ότι θα κέρδιζε τον θαυμασμό όλων, αν το φορούσε στη γιορτή της. Παρόλο που οι αδελφές της την πειράζουν για τον τρόπο που σκέφτεται (Σε καμαρώσαν οι κότες;), να την προειδοποιήσουν ότι μπορεί να τιμωρηθεί για την ανυπακοή της (Αν σ' έβλεπε η μάνα μας, θα σου ξερίζωνε τα μαλλιά, κακομοίρα μου) και προσπαθούν να την προσγειώσουν στην πραγματικότητα (Το καλύτερο που 'χεις να κάνεις είναι να το βάψεις μαύρο / Το καλύτερο είναι να το χαρίσεις στην Ανγκούστιας, όταν θα παντρευτεί τον Πέπε Ρομάνο), εκείνη θέλει να αντιδράσει. Λυπάται που ο πατέρας της πέθανε, αλλά νιώθει ότι ασφυκτιά από τους περιορισμούς και αυτό το αίσθημα του πνιγμού την οδηγεί σε οργισμένο κλάμα. Δηλώνει, μάλιστα, ότι θέλει να φύγει, για να ξεφύγει από την προοπτική της μίζερης ζωής που τους επιφυλάσσει η υπακοή στους κανόνες της μητέρας τους και να ζήσει τα νιάτα της ελεύθερα (Δε θέλω να μαραζώσω μέσα σε τούτο το σκοτεινό σπίτι! Αύριο θα βάλω το πράσινο φουστάνι μου και θα βγω να περπατήσω στους δρόμους! Θέλω να φύγω, να φύγω από δω!).

Το δεύτερο ερώτημα εναπόκειται στην κρίση του/της μαθητή/τριας.

ή

2. Θέμα δημιουργικής γραφής

Οποιαδήποτε επιλογή του/της μαθητή/τριας για την εξέλιξη της πλοκής θεωρείται αποδεκτή, αρκεί να είναι ολοκληρωμένη νοηματικά και εκφραστικά και να παρουσιάζεται σε αφηγηματική μορφή.